

НАРЕДБА № 16 от 9.06.2004 г. за сервитутите на енергийните обекти

Издадена от министъра на енергетиката и енергийните ресурси, министъра на земеделието и горите и министъра на регионалното развитие и благоустройството, обн., ДВ, бр. 88 от 8.10.2004 г.

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С тази наредба се регламентират редът и начинът за определяне на размерите, разположението и специалния режим за упражняване на сервитутите на различните видове енергийни обекти.

(2) Наредба се прилага и за сервитутите, възникнали по силата на Закона за енергетиката и енергийната ефективност (отм.), съгласно § 26 от Закона за енергетиката (обн., ДВ, бр. 107 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 18 от 2004 г.).

Чл. 2. (1) Разположението и размерите на сервитутните зони се определят въз основа на съответните проучвания и проекти за изграждане или разширение на енергийните обекти и съобразно минималните размери по приложения № 1, 2 или 3 при етапите за определяне, съгласуване и утвърждаване на техните площадки и трасета.

(2) Видът и местоположението на енергийните обекти и на площите на служещите поземлени имоти, включени в границите на сервитутните зони, се определят в общите и подробните устройствени планове.

Чл. 3. Специалният режим за упражняване на сервитутните права по тази наредба се прилага в сервитутната зона около енергийния обект.

Чл. 4. Сервитутните права за енергийни обекти, представляващи подземни, на/надземни проводи и съоръжения в населени места, разположени по улици и тротоари заедно с други подземни, на/надземни проводи и съоръжения на техническата инфраструктура, се упражняват съгласувано с другите титуляри на сервитутни права.

Глава втора

РАЗПОЛОЖЕНИЕ И РАЗМЕРИ НА СЕРВИТУТНИТЕ ЗОНИ

Раздел I

Разположение на сервитутните зони

Чл. 5. Разположението на сервитутните зони се определя с общите и подробните устройствени планове съобразно местоположението на енергийните обекти:

1. в населените места и селищните образувания - съобразно условията и реда на Закона за устройство на територията (ЗУТ) ;
2. извън границите на населените места и селищните образувания, когато се засягат земеделски земи - съобразно условията и реда на Закона за опазване на земеделските земи (ЗОЗЗ) и Правилника за прилагане на Закона за опазване на земеделските земи (ППЗОЗЗ) ;

3. извън границите на населените места и селищните образувания, когато се засягат гори и земи от горския фонд - съобразно условията и реда на Закона за горите (ЗГ) и Правилника за прилагане на Закона за горите (ППЗГ);
4. в защитените територии - в съответствие със заповедта за обявяване и плановете за управление на защитените територии при условията и по реда на Закона за защитените територии ;
5. в недвижими имоти - паметници на културата - съобразно условията и реда на Закона за паметниците на културата и музеите .

Раздел II

Размери на сервитутните зони

Чл. 6. (1) Размерите на сервитутната зона на енергийния обект се определят в зависимост от:

1. вида на основната за обекта енергия: електрическа или топлинна, или природен газ;
2. вида на енергийния обект - площадка или трасе на линеен обект по смисъла на ЗУТ;
3. начина на полагане на проводите и съоръженията - подземно, наземно, надземно(въздушно), подводно;
4. специфичните изисквания за осигуряване на условия за изграждане или прокарване, безопасна експлоатация и ремонт на енергийния обект или отделни негови части и съоръжения;
5. изискването за осигуряване на условия за безпрепятствено преминаване на хора и техника с определени габарити, от най-близката улица или път до всички части и съоръжения от енергийния обект;
6. предназначението на засегнатия от сервитутната зона поземлен имот;
7. вида и височината на трайните насаждения в засегнатия от сервитутната зона поземлен имот.

(2) Сервитутните зони за подземни и надземни проводни и съоръжения в населени места и селищни образувания, разположени под улици и под/на тротоари, могат да съвпадат със сервитутните зони на други успоредни или пресичащи трасето проводни от техническата инфраструктура.

Чл. 7. (1) Минималните размери на сервитутните зони за отделните групи енергийни обекти са определени във:

1. приложение № 1 - за енергийни обекти за производство, пренос, разпределение или преобразуване на електрическата енергия;
2. приложение № 2 - за енергийни обекти за производство, пренос, разпределение или преобразуване на топлинната енергия;
3. приложение № 3 - за енергийни обекти за съхранение, пренос, разпределение или преобразуване на природния газ.

(2) С инвестиционния проект за изграждане или разширение на енергиен обект могат да се установяват и по-малки от определените в приложения № 1, 2 и 3 минимални размери на сервитутната зона, по преценка на титуляря на сервитутните права или при наличие на техническа невъзможност, доказана с проекта.

Чл. 8. (1) Подходът към сервитутната зона се определя в инвестиционния проект за изграждане или разширение на енергийния обект, като се ползва съществуващата улична или пътна мрежа, както и полски и горски пътища.

(2) Размерите на подхода към сервитутната зона се определят в зависимост от:

1. габаритите на обслужващата механизация и съоръженията с най-големи външни размери, които се транспортират до и от енергийния обект - за широчина;
2. разстоянието между избрана страна на сервитутната зона и най-близката до нея улица или път - за дължина.

Чл. 9. Размерите на сервитутната зона, подходът към нея и видовете сервитутни права при изграждане на нов или разширение на съществуващ енергиен обект, който не е включен в приложенията по чл. 7, ал. 1, се определят с инвестиционния проект:

1. чрез приравняване на енергийния обект към някой от обектите в приложенията по чл. 7, ал. 1, или
2. съобразно условията и изискванията по чл. 6.

Чл. 10. (1) В инвестиционния проект за изграждане или разширение на енергийния обект границите на сервитутната зона се посочват графично и с текст.

(2) При необходимост границите на сервитутна зона се маркират със специални знаци. В проекта за изграждане или разширение на енергийния обект се посочват избраният вид и начинът на постоянно и трайно маркиране.

Чл. 11. Титулярят на сервитутните права осигурява за своя сметка обозначаването, заснемането и отразяването на границите на сервитутните зони в съответните специализирани карти и регистри, както и в кадастралните карти и регистри в случаите по чл. 34, ал. 1 от Закона за кадастъра и имотния регистър.

Чл. 12. По искане на титуляря на сервитутните права се издава удостоверение по образец съгласно приложение № 4 от кмета на общината или областния управител след представяне на:

1. документи, удостоверяващи собствеността върху енергийния обект;
2. удостоверение от Агенцията по кадастъра за отразяване на енергийния обект в Единния кадастър;
3. удостоверение за актуално състояние.

Глава трета

СПЕЦИАЛЕН РЕЖИМ ЗА УПРАЖНЯВАНЕ НА СЕРВИТУТНИТЕ ПРАВА

Раздел I

Условия и ред за упражняване на сервитутните права за обекти за производство, пренос, разпределение и преобразуване на електрическа енергия

Чл. 13. (1) В сервитутната зона титулярят на сервитутните права може да извършва:

1. строителни и монтажни дейности за изграждане на нови енергийни обекти и съоръжения и рехабилитация, модернизация и разширение на съществуващи енергийни обекти за производство, пренос, разпределение и преобразуване на електрическата енергия;
2. ремонтни работи, свързани с предотвратяване или отстраняване на аварии за възстановяване на експлоатационната годност на енергийните обекти;
3. планови дейности, свързани с експлоатацията, ремонта и поддържането на енергийните обекти и техни съоръжения, по видове и графици съгласно изискванията на наредбите по чл. 83 от Закона за енергетиката .

Чл. 14. (1) В сервитутната зона на енергиен обект за производство, пренос, разпределение и преобразуване на електрическата енергия не се допуска:

1. всякакъв вид застрояване, включително и на спортни стрелбища и военни полигони за стрелба;
2. засаждане на трайни дървесни насаждения;
3. извършване на сондажни работи, търсене, проучване и добив на подземни богатства;
4. паркиране на всички видове превозни средства;
5. складиране на отпадъци и материали;
6. действия на трети лица върху съоръженията на енергийните обекти;
7. палене на огън и опожаряване на площите след прибиране на селскостопанската продукция;
8. стрелба с ловно и бойно оръжие.

(2) В сервитутната зона се допуска, след писмено съгласие от титуляря на сервитутните права:

1. извършване на строителни и монтажни работи, свързани с полагане, пресичане или ремонт на тръбопроводи и електрически и съобщителни кабели;
2. извършване на строителни или ремонтни работи на други линейни обекти на техническата инфраструктура, пресичащи или успоредни на трасето на линеен електроенергиен обект;
3. временно складиране на селскостопанската продукция, добита в сервитутната зона.

Чл. 15. При упражняване на сервитутните права титулярят е длъжен да:

1. възстанови терена на сервитутната зона след строителството и ремонта и да извози отпадъците;

2. следи за безопасното състояние на сервитутната зона и да предприема действия за спазване на изискванията на наредбите по чл. 83 от Закона за енергетиката;
3. поддържа състоянието и размерите на сервитутната зона съгласно инвестиционния проект, приложение № 1 към чл. 7, ал. 1 и изискванията на тази наредба;
4. почиства сервитутните зони чрез:
  - а) изсичане на дървета и клони в сервитутните зони върху земи от горския фонд, представляващи просеки;
  - б) изсичане и подкастриране на единични дървета и клони в сервитутните зони върху земи извън горския фонд;
5. извършва изсичането и подкастрирането на овощните дървета само в подходящите за това сезони;
6. предаде изсечената дървесна маса на собственика/ползвателя на служещия имот, като я изнесе и складира на съгласувано с него място;
7. съобразява графици на плановите дейности в сервитутната зона, свързани с експлоатацията и ремонта, с опазването и прибирането на селскостопанската продукция от служещите имоти.

Раздел II

Условия и ред за упражняване на сервитутните права за обектите за производство, пренос, разпределение и преобразуване на топлинна енергия

Чл. 16. В сервитутната зона титулярят на сервитутните права може да извършва:

1. строителни и монтажни дейности за изграждане на нови енергийни обекти и съоръжения и рехабилитация, модернизация и разширение на съществуващи енергийни обекти за производство, пренос, разпределение и преобразуване на топлинната енергия;
2. аварийни ремонти за възстановяване на експлоатационната годност на енергийния обект;
3. планови дейности, свързани с експлоатацията, ремонта и поддържането на енергийните обекти и техни съоръжения по видове и графици, съгласно изискванията на наредбите по чл. 83 и чл. 125, ал. 4 от Закона за енергетиката .

Чл. 17. (1) В сервитутната зона на енергийните обекти за производство, пренос, разпределение и преобразуване на топлинната енергия не се допуска:

1. при магистрални топлопроводи - надземно полагане:
  - а) всякакъв вид застрояване, включително на спортни стрелбища и военни полигони за стрелба;
  - б) засаждане на трайни дървесни насаждения;
  - в) извършване на сондажни работи, търсене, проучване и добив на подземни богатства;

- г) паркиране на всички видове превозни средства;
- д) складиране на всякакъв вид отпадъци и материали;
- е) действия на трети лица върху съоръженията на енергийните обекти;
- ж) палене на огън и опожаряване на площите около енергийните обекти;
- з) стрелба с ловно и бойно оръжие;

2. при магистрални и разпределителни топлопроводи - подземно полагане, включително топлофикационни камери и шахти:

- а) всякакъв вид застрояване;
- б) засаждане на трайни дървесни насаждения;
- в) извършване на сондажни работи, търсене, проучване и добив на подземни богатства;
- г) складиране на всякакъв вид отпадъци и материали;
- д) достъп на трети лица до топлофикационни камери, шахти, канали и тунели.

(2) В сервитутните зони се допуска, след писмено съгласие от титуляря на сервитутните права:

1. извършване на строителни и монтажни работи, свързани с полагане, пресичане или ремонт на топлопроводи и други съоръжения, свързани с пренос и разпределение на топлинната енергия;
2. извършване на строителни и монтажни работи на други линейни обекти на техническата инфраструктура, пресичащи или успоредни на трасето на линеен енергиен обект;
3. временно складиране на селскостопанска продукция, добита в сервитутната зона.

Чл. 18. При упражняване на сервитутните права, титулярят е длъжен:

1. да възстанови терена на сервитутната зона след строителството и ремонта и да извози отпадъците;
2. да следи за безопасното състояние на сервитутната зона, като периодично извършва контрол и поддържа размерите на сервитутната зона съгласно определените в инвестиционния проект, приложение № 2 и изискванията на тази наредба;
3. периодично да почиства сервитутните зони през овощни градини, населени места и селищни образувания, паркове и ценни насаждения, до достигане на размерите съгласно приложение № 2;
4. да предаде изсечената дървесна маса на собственика/ползвателя на служещия имот, като я изнесе и складира на съгласувано с него място;
5. да съобразява граfiците на плановите дейности в сервитутната зона, свързани с експлоатацията и ремонта, с опазването и прибирането на добитата продукция от служещите имоти.

Раздел III

Условия и ред за упражняване на сервитутните права, учредени за обектите за съхранение, пренос, разпределение и преобразуване на природния газ

Чл. 19. В сервитутната зона на газопроводите и съоръженията за съхранение, пренос, разпределение и преобразуване на природния газ титулярят на сервитутни права може да извършва:

1. аварийно-възстановителни работи;
2. дейности по изграждане на нови и разширение на съществуващи съоръжения за съхранение, пренос и разпределение на природния газ;
3. планови дейности, свързани с експлоатацията, ремонта и поддържането на газовите съоръжения, по видове и графици съгласно изискванията на наредбите по чл. 200, ал. 1 и 2 от Закона за енергетиката .

Чл. 20. (1) В сервитутната зона на газопроводите и съоръженията за съхранение, пренос, разпределение и преобразуване на природния газ не се допуска:

1. всякакъв вид строителство;
2. складиране на отпадъци;
3. изграждане на спортни стрелбища и военни полигони за стрелба;
4. движението на хора и добитък по откритите тръбопроводни участъци (преходи), влизането в площадките на съоръженията и действия на трети лица върху съоръжения на газопреносната или газоразпределителните мрежи;
5. предизвикване на вибрации и удари непосредствено над газопровода и в непосредствена близост до площадките на спирателната арматура, филтриращите съоръжения и въздушните преходи;
6. обработване (разораване) на почвата на дълбочина по-голяма от 0,5 m в сервитутната зона на газопровода и над съоръженията и кабелите на технологичната далекосъобщителна мрежа към него;
7. палене на огън и опожаряването на площите след прибиране на селскостопанската продукция на разстояние до 20 m от газопровода и неговите съоръжения и на разстояние 30 m от спирателната арматура и вентилационните и продухвателните свещи;
8. засаждане на дървета, храсти и други трайни насаждения;
9. засаждане на растителни видове с развита коренова система на по-малко от 15 m от двете страни по оста на транзитните и магистралните газопроводи и на по-малко от 3 m от двете страни на далекосъобщителните кабели или други линейни съоръжения към газопроводите;
10. стрелба с ловно и бойно оръжие в близост и по направление на въздушните преходи на газопровода, спирателната арматура и другите надземни съоръжения.

(2) Земеделската земя и предоставените площи от горския фонд (просеки) в сервитутната зона на газоенергийните обекти могат да се използват само за засяване с едногодишни култури с къса коренова система.

(3) В сервитутната зона се допуска след писмено съгласие на титуляря на сервитутните права:

1. извършване на земни работи, свързани с полагане, пресичане или ремонт на тръбопроводи, електрически и съобщителни кабели и кабелни въздушни линии на други линейни обекти;
2. извършване на корекции на реки и оформяне на риболовни участъци над и под преходите на газопроводи през естествени и изкуствени водни прегради;
3. извършване на строителни работи при пресичане на газопроводи с други проводи и ремонт на подземни кабели за ниско и високо напрежение, въздушни електропроводи, колектори, канали и водоеми, извършване на сондажни работи, както и извършване на търсене, проучване и добив на подземни богатства;
4. временно складиране на селскостопанска продукция и/или разполагане на лагери за добитък;
5. извършване на строителни и монтажни работи на други линейни обекти на техническата инфраструктура, пресичащи или успоредни на трасето на линейния енергиен обект.

Чл. 21. При упражняване на сервитутните права титулярят е длъжен:

1. да възстанови терена на сервитутната зона след строителството и ремонта и да извози отпадъците;
2. да следи за безопасното състояние на сервитутната зона, като периодично извършва контрол и предприема действия за спазване на изискването размерите на сервитутната зона да са не по-малки от определените в проекта или приложение № 3;
3. периодично чрез изсичане на дървета и храсти да почиства сервитутната зона в пустеещи земи и земи от горския фонд, представляващи просеки;
4. периодично и при необходимост чрез изсичане и подкастряне само на единични дървета и клони да почиства сервитутната зона в овощни градини, населени места и селищни образувания;
5. периодично и при необходимост чрез изсичане на дървета и храсти да почиства сервитутната зона през паркове и ценни насаждения до достигане на намалена широчина съгласно приложение № 3;
6. да предаде изсечената дървесна маса на собственика/ползвателя на служещия имот, като я изнесе и складира на съгласувано с него място;
7. да съобразява граfiците на плановите дейности, свързани с експлоатацията и ремонта, със собственика/ползвателя на служещия имот с цел опазване и прибиране на селскостопанската продукция.

Раздел IV

Изисквания, условия и ред за упражняване на сервитутните права на енергийните обекти върху гори и земи от горския фонд

Чл. 22. (1) Упражняването на сервитутните права на енергийните обекти върху гори и земи от горския фонд - публична държавна собственост, както и частна държавна собственост, с площ по-голяма от 100 декара, се извършва въз основа на решение на Министерския съвет по предложение на министъра на земеделието и продоволствието, а върху частна държавна собственост до 100 декара - въз основа на заповед на министъра на земеделието и продоволствието по предложение на председателя на Държавната агенция по горите.

(2) Титулярят на сервитута подава писмено заявление до Държавната агенция по горите с приложения:

1. копие от документ за самоличност или удостоверение за актуално състояние на съдебната регистрация и копие от код по БУЛСТАТ на титуляря на сервитута;

2. скица на трасето или площта с обозначени координатни точки;

3. доклад и удостоверение за оценка на обезщетенията за възникнали сервитути върху гори и земи от горския фонд;

4. влязъл в сила подробен устройствен план, с който се определя площта на сервитута.

(3) В срок един месец след подаване на документите по ал. 2 министърът на земеделието и продоволствието издава заповед или предлага на Министерския съвет да вземе решение по ал. 1. В заповедта се посочва обезщетението, определено по реда на наредбата по чл. 19 ЗГ .

(4) Заповедта по ал. 3 се връчва по реда на Гражданския процесуален кодекс.

(5) След влизане в сила на заповедта по ал. 3 председателят на Държавната агенция по горите сключва договор с титуляря на сервитута.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Наредбата се издава на основание чл. 64, ал. 9 от Закона за енергетиката .

§ 2. Указания по прилагането на наредбата дава министърът на енергетиката и енергийните ресурси съгласувано с министъра на регионалното развитие и благоустройството и с министъра на земеделието и продоволствието.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Постановление № 168 на Министерския съвет от

23 юли 2007 г. за преобразуване на Националното управление по горите в Държавна агенция по горите

(ДВ, бр. 62 от 2007 г., в сила от 19.07.2007 г.)

.....

§ 6. В нормативните актове на Министерския съвет:

1. Думите "министърът на земеделието и горите" и "министъра на земеделието и горите" се заменят съответно с "министърът на земеделието и продоволствието" и "министъра на земеделието и продоволствието".

2. Думите "Министерството на земеделието и горите" и "Министерство на земеделието и горите" се заменят съответно с "Министерството на земеделието и продоволствието" и "Министерство на земеделието и продоволствието".

3. Думите "Националното управление по горите" и "Национално управление по горите" се заменят съответно с "Държавната агенция по горите" и "Държавна агенция по горите".

4. Думите "ръководителят на Националното управление по горите" и "началникът на Националното управление по горите" и думите "ръководителя на Националното управление по горите" и "началника на Националното управление по горите" се заменят съответно с "председателят на Държавната агенция по горите" и "председателя на Държавната агенция по горите".

§ 7. Министърът на финансите да извърши необходимите корекции по бюджетите на Министерството на земеделието и продоволствието и на Министерския съвет.

§ 8. Постановлението се приема на основание на Решение на Народното събрание от 18 юли 2007 г. за промяна в структурата на Министерския съвет и чл. 47, ал. 1 от Закона за администрацията .

§ 9. Постановлението влиза в сила от 19 юли 2007 г.

Приложение № 1

към чл. 7, ал. 1, т. 1

Минимални размери на сервитутните зони за енергийни обекти за производство, пренос, разпределение и преобразуване на електрическа енергия

№	Вид на електроенергийния обект/съоръжение	Минимални размери на сервитутните зони	Предназначение на сервитутната зона
[1]	[2]	[3]	[4]
I. Площадкови обекти			
1.	Топло-електрическа централа (ТЕЦ)	и входно-изходни съоръжения към нея	
1.1.	Основна площадка на ТЕЦ	Не се предвижда сервитутна зона около основната площадка на ТЕЦ.	
1.2.	Надземни стуропроводи и гуменолентови транспортери от външни обекти към площадката на ТЕЦ	Ивица по трасето с широчина – широчината на стуропровода или гуменолентовия транспортер плюс по 3,5 m от двете страни.	Експлоатация и ремонт.

1.3.	Подземни тръбопроводи и колектори към площадката на ТЕЦ	Ивица по трасето с широчина - разстоянието между тръбите плюс по 3,5 m от двете страни.	Експлоатация и ремонт.
1.4	Водохващания	Не се предвижда сервитутна зона около водохващания	
2.	Електрическа подстанция	Сервитутни ивици около сградата на подстанцията с широчина: 1. Към стена с врати за обслужване на трансформатори - 10 m; 2. Към стена с врати за обслужване на уредбите - 6 m; 3. Към стени без обслужващи врати по 3 m.	Експлоатация и ремонт.
3.	Закрита разпределителна уредба (ЗРУ)	Сервитутна ивица около външните стени на сградата на ЗРУ с широчина 3 m.	
4.	Открита разпределит. уредба (ОРУ) със собствена площадка	Не се предвижда сервитутна зона около основната площадка на ОРУ.	
5.	Трансформаторен пост (ТП), комплектен трансформаторен пост (КТП), възлова станция	Около външните стени на сградата на ТП или стените на КТП - сервитутни ивици с широчина: > към стени с врати за трафокилии - 4,5 m; > към стени с врати за уредба СН и НН - 2,5 m; > към стени без обслужващи врати - 1,5 m.	Експлоатация и ремонт.
6.	Мачтов трансформаторен пост (МТП)	Площадка с размери 4,5 m x 4,5 m, в която е разположен МТП.	Експлоатация и ремонт.
7.	Трансформаторен пост в жилищна сграда	Площадка пред стената на жилищната сграда с обслужващи врати за трафокилиите, с широчина 4,5 m и дължина - според броя на трафокилиите.	Експлоатация и ремонт.
8.	Разпределителна касета, електромерно табло	Около касетата/таблото: > по 1 m пред страните без врати, с изключение на страната гръб (към стена на сграда); > 1,5 m пред страната с врата.	Изграждане, експлоатация и ремонт.
Линейни обекти			

9.	<p>Въздушни електропроводни линии (ВЛ) за 110 kV, 220 kV, 400 kV и 750 kV</p>	<p>по трасето на ВЛ, ивица с ширина:</p> <p>1. При трасе през населени места и селищни образувания: За ВЛ 110 – 400 kV; горизонталното разстояние между крайните проводници при максимално отклонение, плюс: 8 m за ВЛ 110 kV, по 4 m от двете страни; 12 m за ВЛ 220 kV, по 6 m от двете страни; 18 m за ВЛ 400 kV, по 9 m от двете страни. За ВЛ 750 kV; горизонталното разстояние между крайните проводници при максимално отклонение плюс 120 m, по 60 m от двете страни.</p> <p>2. При трасе в земеделски земи – горизонталното разстояние между крайните проводници при максимално отклонение плюс 6 m, по 3 m от двете страни.</p> <p>3. При трасе в земи от горския фонд, просеки с ширина: В нискостеблени насаждения с височина до 4 m: – горизонталното разстояние между крайните проводници плюс 6 m, по 3 m от двете страни, като: > при големи разстояния между крайните проводници – над 20 m, осигуряват се монтажни просеки с ширина до 4 m под всяка фаза; > при преминавания 1,5 пъти над средните междустълбиа в опъвателното поле, осигуряват се монтажни просеки с ширина до 4 m под всяка фаза. В насаждения с височина над 4 m: За ВЛ с напрежение до 400 kV – горизонталното разстояние между крайните проводници плюс удвоената средна височина на дърветата – от двете страни, но не по-малко от по 4,5 m; За ВЛ с напрежение до 750 kV – горизонталното разстояние между максимално отклонените крайни проводници до короната на основния масив от дървета, при максимално налягане на вятъра, плюс 12 m, по 6 m от двете страни.</p> <p>** При взаимно съгласуване между организациите, експлоатиращи ВЛ и горските</p>	<p>Изграждане, експлоатация и ремонт.</p>
----	---	---	---

масиви, се допуска намаляване на широчината на просеката до: разстоянието на крайните проводници при най-голямото им отклонение плюс следното най-малко разстояние до короните на дърветата:

6 m за ВЛ 110 kV, по 3 m от двете страни;
8 m за ВЛ 220 kV, по 4 m от двете страни;
10 m за ВЛ 400 kV, по 5 m от двете страни;
12 m за ВЛ 750 kV, по 6 m от двете страни.

При трасе през големи дерета, скатове и оврази:

** За ВЛ с напрежение до 400 kV - разстоянието между крайните неотклонени проводници плюс 2 m от всяка страна, но общо не повече от 10 m, ако вертикалното разстояние от върховете на дърветата до проводниците е по-голямо от 5 m; ** За ВЛ с напрежение до 750 kV - разстоянието между крайните неотклонени проводници

плюс разстояния от двете страни, равни на $(H_2 - h_2)^{1/2}$ [m], където: H е височината на дървото, h - вертикалното разстояние на проводника от земята при максимален провес. При вертикално разстояние между проводниците и короните на дърветата по-голямо от 10 m, допуска се просека от 3 ивици с широчина по 4 m - за разстилане и монтаж на проводника.

По време на експлоатация тези просеки могат да се засаждат най-много с храсти.

4. При трасе на ВЛ през паркове, зелени зони и други ценни насаждения - намалена широчина на просеката до хоризонталното разстояние между проводниците при най-голямото им отклонение плюс:

6 m за ВЛ 110 kV, по 3 m от двете страни;
8 m за ВЛ 220 kV, по 4 m от двете страни;
10 m за ВЛ 400 kV, по 5 m от двете страни;
12 m за ВЛ 750 kV, по 6 m от двете страни.

5. При трасе на ВЛ през овощни градини:

		<p>При височина на дърветата до 4 m: За ВЛ с напрежение до 400 kV При изграждане: осигуряват се монтажни просеки (за сглобяване и изправяне на стълбовете и разстилане и регулиране на проводниците); При експлоатация: просеки не се правят, а чрез изсичане на единични дървета и прораснали клони се осигуряват хоризонтални разстояния, равни на определените по т. 4 за трасе през ценни насаждения. За ВЛ с напрежение 750 kV - осигурява се вертикален габарит 19 m и напрегнатост на магнитното поле не по-висока от 11 kV/m на височина 4 m над земята. При височина на дърветата над 4 m: чрез изсичане и подкастриране на единични дървета се осигуряват хоризонтални разстояния, равни на определените за трасе на ВЛ през земи от горския фонд и височина на дърветата над 4 m. 6. При трасе на ВЛ с напрежение до 750 kV във/до полезащитни пояси, насаждения край пътищата, жп линии, канали и др. : При изграждане: осигуряват се монтажни просеки; При експлоатация: осигуряване на вертикален габарит от 8 m над короните на дърветата чрез периодично изсичане на единични дървета и клони.</p>	
--	--	--	--

10.	<p>Въздушни електропроводни линии (ВЛ) 6 kV, 20 kV и до 35 kV</p>	<p>По трасето на ВЛ, ивица с ширина:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. При трасе през населени места и селищни образувания: хоризонталното разстояние между крайните неотклонени проводници плюс 4 m, по 2 m от двете страни. 2. При трасе през паркове, зелени зони и др. ценни насаждения: хоризонталното разстояние между крайните неотклонени проводници плюс 2 m, по 1 m от двете страни. 3. При трасе в земеделски земи: общо 7,5 m, в т.ч. спрямо оста на електропровода - 5 m от страната, избрана за обслужване, и 2,5 m от другата страна. 4. При трасе в земи от горския фонд, просеки с ширина: <ol style="list-style-type: none"> 4.1. при едностранно обслужване на ВЛ: общо 7,5 m, в т.ч. спрямо оста на електропровода - 5 m от страната, избрана за обслужване, и 2,5 m от другата страна; 4.2. при двустранно обслужване на ВЛ: хоризонталното разстояние между крайните неотклонени проводници, плюс 6 m, по 3 m от двете страни, но общо не повече от 10 m. 5. При трасе през овощни градини: <p>При изграждане: осигуряват се монтажни просеки;</p> <p>При експлоатация: просеки не се правят, а чрез изсичане на единични дървета и прораснали клонове се осигуряват хоризонтални разстояния, равни на определените по т.2 за трасе през ценни насаждения.</p> 	<p>Изграждане, експлоатация и ремонт.</p>
-----	---	---	---

11.	Въздушни електропроводни линии с усукани проводници (ВЛУП) до 20 kV, окачени на стълбове	<p>По трасето на ВЛУП, ивица с ширина:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. При трасе през населени места и селищни образувания: минималното хоризонтално разстояние от снопа усукани проводници, при най-голямото му отклонение до сгради да е 1,5 m. 2. При трасе извън населени места: общо 5,5 m, в т.ч. спрямо оста на електропровода – 4,5 m от едната страна и 1 m от другата страна. 	Изграждане, експлоатация и ремонт.
12.	Въздушни електропроводни линии с изолирани проводници (ВЛИП) до 20 kV, окачени на стълбове	<p>По трасето на ВЛИП, ивица с ширина:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. При трасе през населени места и селищни образувания: хоризонталното разстояние между крайните неотклонени проводници плюс 4 m, по 2 m от двете страни. 2. При трасе през земеделски земи, паркове, зелени зони и др. ценни насаждения: хоризонталното разстояние между крайните неотклонени проводници плюс 2,5 m, по 1,25 m от двете страни. 3. При трасе в земи от горския фонд, просеки с ширина: хоризонталното разстояние между крайните проводници при най-голямото им отклонение плюс 2,5 m, по 1,25 m от двете страни. 4. При преминаване на ВЛИП през овощни градини с височина на дърветата до 4 m: просеки не се правят. Чрез изсичане и подкастриане на единични дървета и клони се осигурява минималното разстояние от 1,25 m. 	Изграждане, експлоатация и ремонт.

13.	Електрически кабели 110 kV в изкоп	Сервитутна ивица по оста на трасето с широчина 5 m, по 2,5 m от двете страни.	Изграждане, експлоатация и ремонт.
14.	Електрически кабели 20 kV	Сервитутна ивица по оста на трасето с широчина 4 m, по 2 m от двете страни.	Изграждане, експлоатация и ремонт.
15.	Ветрило на ВЛ пред електрически подстанции и възлови станции	Ивици, успоредни на крайните проводници на ветрилото, широки 10 m, мерено навън от проекциите на най-крайните за ветрилото проводници.	Изграждане, експлоатация и ремонт.
16.	Електрическа мрежа ниско напрежение	Ивици по трасето на ВЛ с размери: 4,5 m от едната страна и 1,5 m от другата страна - към сгради.	Изграждане, експлоатация и ремонт.
17.	Електрически съоръжения в непроходими колектори и канални системи	В колектори и канали: по 2 m от външната страна на стените на съоръжението, но не по-малко от 5 m обща широчина. В канални системи: по 2 m от външната страна на стените на шахтите и тръбния масив, но не по-малко от 2,5 m от двете страни на кабела или снопа (няколко кабелни фидера в съседни трасета) от кабели.	Изграждане, експлоатация и ремонт.

Хидроенергийни съоръжения към водноелектрически централи (ВЕЦ)

18.	Язовири (водохранилища)	Ивица, откъм сухия откос на стената, равна на 2 пъти височината на стената, мерено от петата на откоса, при условие, че не е включена в площта, отредена за язовира/водохранилището.	Експлоатация и ремонт.
19.	Дневни изравнители		
19.1.	Изравнители в изкоп	5 m, мерено от външния ръб на откоса, от двете страни на изравнителя.	Експлоатация и ремонт.
19.2.	Изравнители в насип или контрафорси	5 m, мерено от петата на дигата или контрафорса.	Експлоатация и ремонт.
20.	Открити канали		

20.1.	Открити и покрити канали в изкоп и съоръженията им	1. До 3 m, мерено от външния ръб на откоса, от двете страни на канала – при канали с широчина над 6 m. 2. До 3 m, мерено от външния ръб на откоса, от едната страна на канала – при канали с широчина до 6 m. 3. До 8 m уширение през 1000 m – за т. 1 и 2.	Експлоатация и ремонт. Маневриране на автомобилен транспорт.
20.2.	Открити и покрити канали в насип и съоръженията им	- по 3 m, мерено от двете страни на петите на насипа; - до 8 m уширение през 1000 m.	Експлоатация и ремонт.
21.	Напорни деривации		
21.1.	Тунели	Открити площадки по 200 m ² пред входа на прозорците и при входа и изхода на тунела, при условие, че не са включени в площта, отредена за тунела.	Експлоатация и ремонт.
22. Напорни тръбопроводи (НТ)			
22.1.	Открити и засипани НТ:	Ивица по трасето с широчина: при една тръба: диаметъра на тръбопровода плюс 6 m, по 3 m от двете страни; при две и повече тръби: разстоянието между външните стени на крайните тръби плюс 6 m, по 3 m от двете страни.	Изграждане, експлоатация и ремонт.
22.2.	Подземни НТ	200 m ² открита площадка пред входа на прозорците.	Изграждане, експлоатация и ремонт.
22.3.	Мост, канали и дюкери	Ивица по трасето с широчина диаметъра на тръбопровода или размера на съоръжението плюс 6 m, по 3 m от двете страни.	Изграждане, експлоатация и ремонт.
22.4.	Водни кули и апаратни камери	Размерът на съоръжението, увеличен с 3 m от всяка страна.	Експлоатация и ремонт.
23.	Водохвращения	По 3 m от всяка страна на обекта.	Експлоатация и ремонт.
24.	Ревизионни шахти	По 3 m от всяка страна на шахтата.	Експлоатация и ремонт.
25.	Енергоносители и изтичала на ВЕЦ	По 5 m от всяка страна на обекта.	Експлоатация и ремонт.

26. Сгради на ВЕЦ			
26.1.	Сграда на централата	Не се предвижда сервитутна зона.	
26.2.	Помощни сгради	Не се предвижда сервитутна зона.	
26.3.	ОРУ към ВЕЦ	Не се предвижда сервитутна зона.	
26.4.	Външно ел. захранване (резервно 20 kV за ВЕЦ за апаратни камери и бързопадащи саваци)	В зависимост от вида на външното електрозахранване: - при въздушно - съгласно т. 10 от приложението; За трафопост - съгласно т. 5 от приложението.	Изграждане, експлоатация и ремонт. Експлоатация и ремонт.
Енергийни съоръжения към атомни електрически централи (АЕЦ)			
27.	Открити технологични канали, разположени извън площадката на АЕЦ	- Ивици по дължината на канала с широчина по 4 m от двете страни, мерено от петите на насипа; - До 8 m уширение през 1000 m.	Експлоатация и ремонт. Маневриране на автомобилен транспорт.
28.	Охладителни кули, езера охладители, разположени извън площадката на АЕЦ	По 5 m от всяка страна на обекта.	Експлоатация и ремонт.

Приложение № 2

към чл. 7, ал. 1, т. 2

Минимални размери на сервитутните зони за енергийни обекти за производство, пренос и разпределение на топлинна енергия

№	Вид на обекта/съоръжението	Минимални размери на сервитутната зона	Предназначение на сервитутната зона
I. Площадкови обекти:			
1.	Топлоелектрическа централа - ТЕЦ	около основната площадка на ТЕЦ не се предвижда сервитутна зона	изграждане, поддържане, експлоатация, ремонт

2.	Отоплителна централа - ОЦ	около основната площадка на ОЦ не се предвижда сервитутна зона	изграждане, поддържане, експлоатация, ремонт
3.	Помпена станция - ПС	около основната площадка на ПС не се предвижда сервитутна зона	изграждане, поддържане, експлоатация, ремонт
4.	Топлообменна станция - ТС	около основната площадка на ТС не се предвижда сервитутна зона	изграждане, поддържане, експлоатация, ремонт
5.	Абонатна станция - АС	около АС не се предвижда сервитутна зона	изграждане, поддържане, експлоатация, ремонт
6.	Групови абонатни станции - ГАС	около ГАС не се предвижда сервитутна зона	изграждане, поддържане, експлоатация, ремонт

II. Линеини обекти:

1.	Магистрални топлопроводи, надземно полагане	съгласно таблица № 1	изграждане, обслужване, поддържане, експлоатация и ремонт
2.	Магистрални и разпределителни топлопроводи - подземно полагане в проходими колектори	съгласно таблица № 2	изграждане, обслужване, поддържане, експлоатация и ремонт
3.	Магистрални и разпределителни топлопроводи - подземно полагане в непроходими канали	съгласно таблица № 3	изграждане, обслужване, поддържане, експлоатация и ремонт
4.	Магистрални и разпределителни топлопроводи - подземно, безканално полагане с готово изолирани тръби	съгласно таблица № 4	изграждане, обслужване, поддържане, експлоатация и ремонт

5.	Топлофикационни камери и шахти към магистрални и разпределителни топлопроводи	Около топлофикационните камери и шахти не се предвижда сервитутна зона	изграждане, обслужване, поддържане, експлоатация и ремонт
----	---	--	---

Таблица 1

Таблица 2

Таблица 3

Таблица 4

Приложение № 3

към чл. 7, ал. 1, т. 3

Минимални размери на сервитутните зони за енергийни обекти за съхранение, пренос, разпределение или преобразуване на природния газ

№	Вид на обекта/ съоръжението	Минимални размери на сервитутната зона, м	Предназначение на сервитутната зона
1	2	3	4
Площадкови обекти			

1.	Газохранилища, резервоари за съхранение и дегазиране на кондензат	Участък с широчина 10 m около външната граница на обекта.	Експлоатация, изграждане и ремонт.
2.	Компресорни станции (КС), газоразпределителни (ГРС) и автоматични газоразпределителни станции (АГРС)	Участък с широчина 10 m около външната граница на обекта.	Експлоатация, изграждане и ремонт.
3.	Обслужваеми (ОУП) и необслужваеми усилвателни пунктове (НУП), станции за катодна защита (СКЗ)	Участък с широчина 2 m около външната граница на обекта.	Експлоатация, изграждане и ремонт.
4.	Магистрални, транзитни газопроводи и отклонения	<p>1. При диаметър до Ду (диаметър условен) 1000 mm: ивици с широчина по 15 m от двете страни на оста на газопровода;</p> <p>2. При диаметър над Ду 1000 mm: ивици с широчина по 17,5 m от двете страни на оста на газопровода;</p> <p>3. Допускат се несиметрични по отношение на широчината ивици спрямо оста при спазване на ограничението по т. 2.</p>	Експлоатация, изграждане и ремонт.

5.	Успоредни газопроводи	<p>1. При диаметър до Ду 400 mm: две външни за трасето ивици, успоредни на оста на крайните газопроводи с широчина по 5 m.</p> <p>2. При диаметър до Ду 1000 mm: две външни за трасето ивици, успоредни на оста на крайните газопроводи с широчина по 15 m.</p> <p>3. При диаметър над Ду 1000 mm: две външни за трасето ивици, успоредни на оста на крайните газопроводи с широчина по 17 m.</p>	Експлоатация, изграждане и ремонт.
6.	При подводно преминаване на газопроводи	Участък от водното пространство между водната повърхност и дъното, ограничен от мислени успоредни плоскости на 15 m отстояние от оста на газопровода.	Експлоатация, изграждане и ремонт.

7.	Разпределителни газопроводи	<p>1. Извън урбанизираните територии:</p> <p>а) при диаметър до Ду 300 mm</p> <ul style="list-style-type: none"> - през земеделски поземлени имоти - ивици с широчина по 5 m от двете страни на газопровода; - под полски пътища и в сервитути на пътища от републиканска пътна мрежа - двете страни на газопровода, симетрично на оста му, с широчина, представляваща сбор от радиуса на тръбата + 1,20 m; <p>б) при диаметър Ду 300 до Ду 700 mm</p> <ul style="list-style-type: none"> - през земеделски поземлени имоти ивици с широчина по 10 m от двете страни на газопровода; - под полски пътища и в сервитути на пътища от републиканска пътна мрежа - ивици от двете страни на газопровода, симетрично на оста му, с широчина, представляваща сбор от радиуса на тръбата + 2 m от двете страни на газопровода; <p>в) участък с широчина 1 m около външната граница на надземните съоръжения.</p> <p>2. В урбанизираните територии:</p> <p>а) при стоманени газопроводи през незастроени имоти - ивици от двете страни на газопровода, симетрично на оста му, с широчина, представляваща сбор от радиуса на тръбата + 1,20 m;</p> <p>б) във всички останали случаи - симетрични ивици от двете страни на газопровода, с широчина 0,40 m.</p> <p>3. Допускат се несиметрични по отношение на широчината ивици спрямо оста при спазване на ограничението по т. 1 и 2.</p>	<p>Експлоатация, изграждане и ремонт.</p>
----	-----------------------------	--	---

Сервитутна зона
за обслужване, ремонт и строителство на магистрални газопроводи

№	Диаметър, mm	Необходима широчина		
		на полосата, m за обслужване	за ремонт	за ново строителство
1	До Ду 1000	3/5	15/15	съгласно проекта
2	Над Ду 1000	3/5	14/21	съгласно проекта

Приложение № 4

към чл. 12

УДОСТОВЕРЕНИЕ

№ .....

дата ..... 2004 г.

Настоящото се издава на основание чл. 12 от Наредбата за сервитутите на енергийните обекти (ДВ, бр. ....), в уверение на това, че дружество ..... гр. ...., притежава енергиен обект със следните характеристики:

№	Наименование	Технически характеристики			Година на въвеждане в експлоатация	Забележки
		напр. / наляг.	размери	други		
.						
..						
...						

За описания енергиен обект е възникнало безсрочно сервитутно право по

смысла на чл. 64, ал. 9 от Закона за енергетиката (ДВ, бр. 107 от 2003 г.)
със следните параметри:

№	Общини	Землища/адрес	Размери на серв. зона		
			метри от оста	max размер, m	площ, ²
.					
...					

Кмет на община (областен управител) :
(подпис, печат)